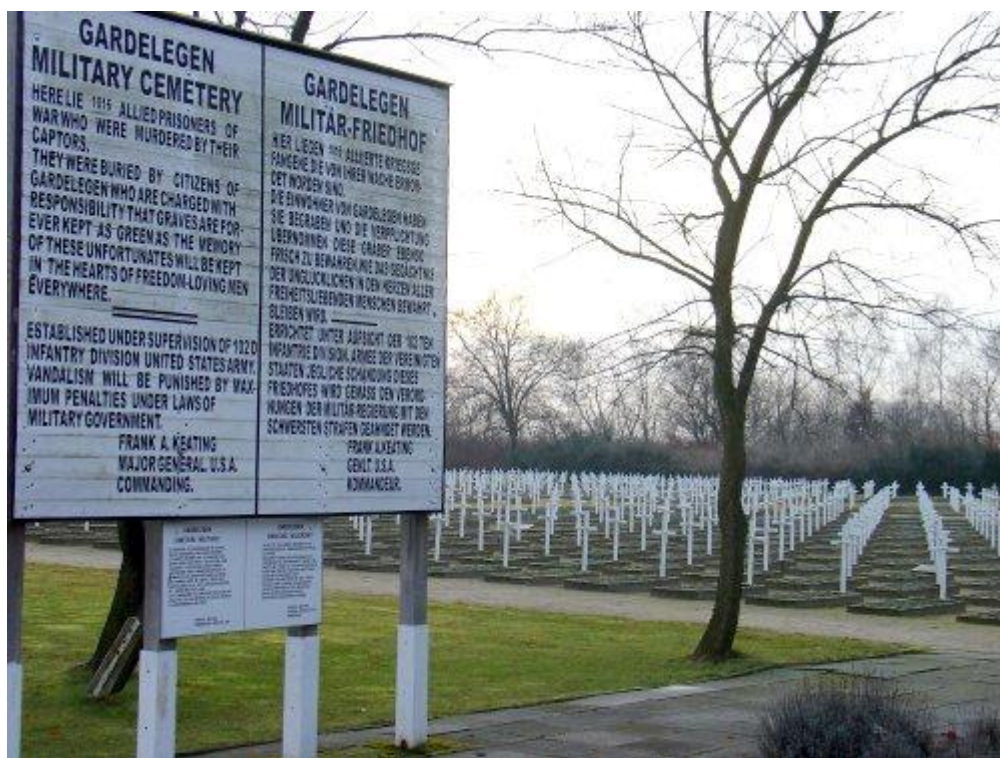

**ZWIĄZEK POLAKÓW W NIEMCZECH T.Z.
ODDZIAŁ REGIONALNY BERLIN-BRANDENBURG**

BUND DER POLEN IN DEUTSCHLAND E.V. * REGIONALGRUPPE BERLIN-BRANDENBURG
(UNION OF POLES IN GERMANY UNIONE DEI POLLACCHI IN GERMANIA L'UNION DES POLONAIS EN ALLEMAGNE)

Pamiętamy

Barbarzyństwo Niemców-nazistów w Gardelegen 13/14 kwiecień 1945.

**Miasto w kraju związkowym Saksonia-Anhalt powiat
Altmarkkreis Salzwedel.**

Barbarzyństwo Niemców-nazistów w Gardelegen 13/14 kwiecień 1945. Miasto w kraju związkowym Saksonia-Anhalt powiat Altmarkkreis Salzwedel. Spalono żywcem 1016 niewinnych ludzi.

W piątek 13 kwietnia 1945 roku, około 1050 do 1100 więźniów wpędzono do stodoły wyłożonej po kolana słomą. Stodoła następnie została podpalona przez niemieckich żołnierzy SS, Luftwaffe i Hitlerjugend. Do próbujących uciec więźniów strzelano. Dwa dni później, 15 kwietnia, żołnierze 102 Dywizji Piechoty IX Armii Stanów Zjednoczonych natknęli się na wypaloną murowaną stodołę. Amerykanom tylko w 4 przypadkach udało się ustalić tożsamość ofiar. Dla 301 ofiar ustalono zaledwie ich numery obozowe. 711 więźniów w ogóle nie zidentyfikowano. Udało się ustalić narodowość 186 poległych: 60 Polaków, 52 Rosjan, 27 Francuzów, 17 Węgrów, 8 Belgów, 5 Niemców, 5 Włochów, 4 Czechów, 4 Jugosłowian, 2 Holendrów, 1 Meksykanina i 1 Hiszpana. Odpowiedzialny za tą masakrę był Gerhard Thiele Kreisleiter, który 14 kwietnia uciekł używając fałszywych dokumentów. Żył w zachodniej strefie okupacyjnej, a później w Niemczech Zachodnich pod fałszywą tożsamością. Jego żona nigdy nie ujawniła jego pobytu. Thiele zmarł w 1994 (lub 1996) r. w wieku 85 lat. Za to schwytano i uwięziono innego „ważnego” – SS-Untersturmführera Erharta Brauny’ego, który

zmarł w 1950 r. Jutro przypada 70 rocznica tego barbarzyństwa spalenia żywcem przeszło 1000 ludzi w stodole w Gardelegen – Saksonia... Ten obecnie zapomniany mord był jednym z wielu niewyobrażalnych bestialstw dokonanych przez Niemców na Polakach w czasie II wojny światowej.

Po napaści na Polskę Niemcy popełnili podobne morderstwa, chociaż na mniejszą skalę. Przypomnijmy:

W Cecylówce Głowaczowskiej. 13 września 1939 r. Niemcy zagonili do stodoły i spalili w niej żywcem co najmniej 54 Polaków

Również 13 września 1939 r. Niemcy dokonali mordu na około 50 rannych żołnierzach w **Jasieńcu (gm. Rybno)**. Polski szpital polowy mieścił się tu w stodole oznakowanej flagami czerwonego krzyża. Została ona otoczona przez 16 niemieckich czołgów, które podpaliły ją pociskami zapalającymi.

18 września w **Śladowie** zamordowano na wałach wiślanych 252 jeńców, w tym rannych, a także 106 osób cywilnych. W **Henrykowie (gm. Hów)**, popełnioną najprawdopodobniej 18 września. Dokonano jej również w zemście – za bohaterską obronę tej miejscowości. Niemcy zapędzili do stodoły co najmniej 76 osób, przeważnie cywilów – w tym grupę uciekinierów z zachodniej Polski. Stodoła została podpalona i ostrzelana z karabinów maszynowych. Podobną zbrodnię popełniono między 17 a 20 września w miejscowości **Radziwiłka**, na terenie ginącej już Puszczy Młodzieskiej, gdzie spalono znajdującą się w stodole grupę rannych polskich żołnierzy.

Takiej samej zbrodni – data nie została ustalona – dokonano w miejscowości **Giżyce**, gdzie w stodole spalono 30 jeńców z Wojska Polskiego. Można i trzeba mówić o holocauście popełnianym przez Niemców na Polakach już w 1939 r.

Najgłośniejszą z nich, choć zarazem najslabiej wyjaśnioną, jest spalenie co najmniej 50 (a możliwe, że kilkakrotnie więcej) Żydów w stodole w **Jedwabnem w 1941 roku. Zbrodnia ta** miała charakter rasistowsko-ideologiczny. Żydzi zostali zmuszeni do maszerowania po miasteczku z pomnikiem Lenina i spaleni w stodole poza miastem. Na miejscu zbrodni znaleziono też łuski pocisków karabinowych.

Podobnych czynów dopuścili się Niemcy wcześniej w **Wąsoszu** (5 lipca 1941 roku) i w **Radziłowie** (7 lipca 1941 roku). Żydom kazano śpiewać pieśni radzieckie (m.in. „Maja Moskwa”, następnie zapędzono ich do stodoły i spalono. Tak jak w Jedwabnem, liczba ofiar nie została ustalona. **Dowódcą zbrodniczego komanda był SS-Hauptsturmführer Wolfgang Birkner. Nie wyjaśniono, czy ten sam dowódca kierował zbrodnią w Jedwabnem.** Birkner uniknął wymiaru ludzkiej sprawiedliwości – zginął na froncie w marcu 1945 r.

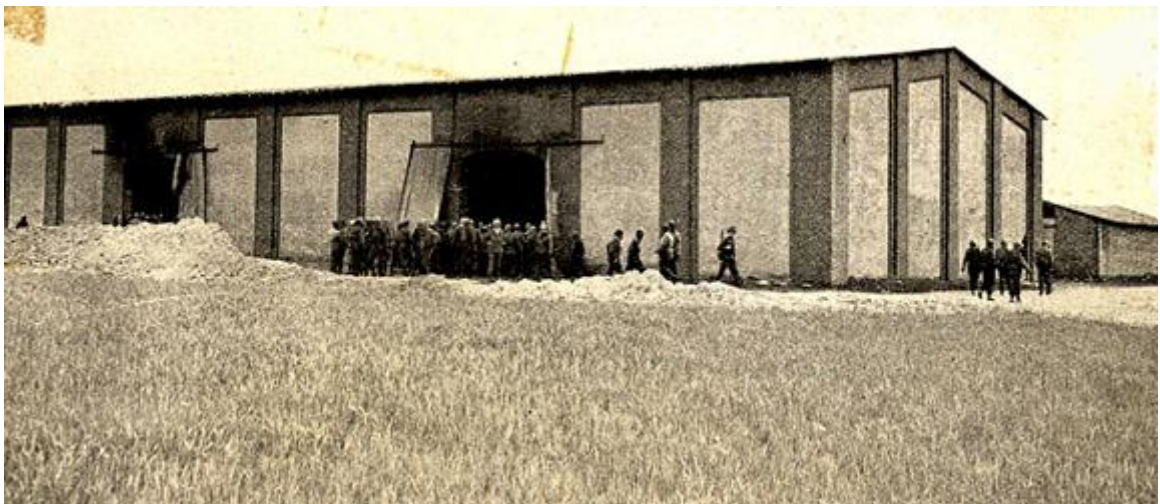
Podgaje 1 lutego 1945 – po całodobowej walce Polakom zabrakło amunicji, co zmusiło ich do kapitulacji. Rannych Polaków rozstrzelano na miejscu, pozostałych 37 zaprowadzono do wsi Podgaje, tam poddano przesłuchaniom i torturom. **32 żołnierzy Niemcy umieścili w stodole, skrupowali drutem kolczastym i podpalili.**

Tylko dzięki atakowi Brygady Świętokrzyskiej-NSZ uniknęły spalenia Żydówki w Holiszowie. Ich baraki zostały już zabite deskami, odgródzone przewodami pod napięciem, pod ścianami stały pojemniki z benzyną. Na śmierć czekało ok. 200 kobiet. Uratował je atak Brygady Świętokrzyskiej – 5 maja 1945 r.

Stodoła śmierci w Gardelegen została do holocaustu racjonalnie przygotowana. Niemiecki urzędnik powiatowy wydał rozkaz wybrania tych, a nie innych więźniów, ktoś przed ich doprowadzeniem zwiózł słomę, zorganizował zbrojne grupy katów i ich pomocników.

Ktoś potem wydał rozkaz wywleknięcia zwłok ze stodoły i zakopywania ich w rowach. Uzbrojeni Niemcy – którzy pilnowali, by więźniowie dokładnie się spalili – mogliby przecież pilnować stodoły z żywymi ludźmi, aż do nadejścia Amerykanów.

Jeden dzielił niewinne ofiary, które tyle wycierpiały przez ostatnie lata od Niemców od upragnionej wolności.

Gardelegen

IHR STEHT VOR DEN MAUERRESTEN EINER
FELDSCHUTZUNG, IN DER SICH AM 13. APRIL 1945
EINES DER GRAUSAMSTEN VERBRECHEN DES
FASCHISMUS VOLLZOG. IN DER NACHT VOR
IHRER BEFREIUNG, WENIGE STUNDEN VOR
DEM EINTREFFEN DER ALLIIERTEN STREIT-
KRÄFTE, WURDEN HIER BRUTAL UND UN-
MENSCHLICH 1016 INTERNATIONALE WIDER-
STANDSKÄMPFER GEGEN DEN FASCHISMUS
BEI LEBENDIGEM LEIBE VERBRANNT.
SOLLTE EUCH JEMALS IM KAMPF GEGEN FA-
SCHISMUS UND IMPERIALISTISCHE KRIEGS-
GEFAHR GLEICHGÜLTIGKEIT UND SCHWACHE
ÜBERKOMMEN, SO HOLT EUCH NEUE KRAFT
BEI UNSEREN UNVERGESSLICHEN TOTEN.

Każda ofiara decyzją dowództwa amerykańskich wojsk musiała być pogrzebana w osobnej mogile po wydobyciu ze stodoły lub dołów śmierci przy samej stodole.

Wieczny odpoczynek racz Im dać Panie.

Módlmy się za Nich do Naszego Pana Boga.

